

Huvudman

Ockelbo kommun
utbildningochkultur@ockelbo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Gäverängeskolan i Ockelbo kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 17 februari 2023.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Gäverängeskolan i Ockelbo kommun.

I beslut den 17 februari 2023 har Skolinspektionen beslutat att förelägga Ockelbo kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att genomföra särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens av elevers kunskapsutveckling utifrån indikation på nationella bedömningsstöd, anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero.

Ockelbo kommun har den 31 augusti 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Huvudmannen har inkommit med kompletteringar den 9 oktober 2023 och den 10 november 2023.

Skolinspektionen har inom ramen för uppföljningen genomfört digitala intervjuer med lärare, personal i elevhälsan samt rektorn mellan den 17 oktober 2023 och den 20 oktober 2023. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Rektorn som vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn hösten 2022 arbetade på skolan avslutade sin tjänst den 5 februari 2023. Därefter tillträdde en tillförordnad rektor den 6 februari 2023. En ny rektor tillträdde därefter den 7 augusti 2023 och arbetar som rektor på skolan vid tidpunkten för Skolinspektionens uppföljning. Vid

tidpunkten för Skolinspektionens uppföljning arbetar även en ny speciallärare på skolan då den tidigare specialläraren avslutat sin tjänst på Gäverängeskolan.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ockelbo kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att det genomförts en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens för elever som efter användningen av de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning som minst ska uppfyllas. Den särskilda bedömningen har genomförts under mars 2023 till och med maj 2023. Klasslärare tillsammans med speciallärare har ansvarat för den särskilda bedömningen. I en bilaga till redovisningen framgår att det fanns fem elever med indikation på att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas utifrån bedömningsstöden i svenska och matematik. Av bilagan framgår att eleverna har getts extra anpassningar samt att det för tre elever startats en utredning om särskilt stöd.

Lärare uppger att de använder de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 under höstterminen 2023 och att arbetet med bedömningsstöden är pågående. Lärare uppger att det finns några elever som visat indikation på att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Lärare uppger att resultatet av bedömningsstöden lämnas till speciallärare och rektorn. Lärare, speciallärare och rektorn uppger att en särskild bedömning kommer att genomföras på kommande klasskonferens. Rektorn uppger i en komplettering till Skolinspektionen den 10 oktober 2023 att rektorn och specialläraren avser att upprätta ett årshjul för strukturen kring arbetet med bedömningsstöden. Rektorn uppger i kompletteringen att en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens kommer att genomföras den 20 november 2023.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det

skyndsamt planeras stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd till rektorn (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling, planering av stöd i form av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och uppföljning enligt 4 b §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Det har genomförts en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens för de elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning som minst ska uppfyllas föregående läsår efter användningen av de nationella bedömningsstöden i årskurs 1. Utredningen visar att lärarna under höstterminen 2023 använder bedömningsstöden i årskurs 1 och att det är ett pågående arbete. Den särskilda bedömningen med specialpedagogisk kompetens kommer att genomföras under höstterminen 2023 för elever som visar indikation utifrån innevarande termins bedömningsstöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Information om skollagens bestämmelser

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har informerat alla medarbetare om skollagens bestämmelser gällande särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Personalen har även tittat på Skolverkets film "Tillsammans kan vi få alla elever att nå målen". Enligt redovisningen har alla medarbetare fått i uppgift att läsa igenom skollagen och de har diskuterat rutiner kopplade till skollagens bestämmelser. Lärare uppger att de har diskuterat detta vid ett tillfälle på en arbetsplatsträff. Huvudmannen har inkommit med dokumentation från detta tillfälle som var den 28 mars 2023.

Anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd

Av huvudmannens redovisning framgår att mellan den 17 februari 2023 och den 24 augusti 2023 har det inkommit åtta anmälningar om särskilt stöd till rektorn. Vidare framgår att en utredning om särskilt stöd har startats för samtliga anmälda elever. Huvudmannen har i en bilaga till redovisningen redogjort för när respektive utredning om särskilt stöd har startats.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn hösten 2022 framkom att det fanns en kö bestående av anmälningar om särskilt stöd. Lärare och rektorn uppger att den tillförordnade rektorn och den tidigare specialläraren arbetade frekvent med de

inkomna anmälningarna under vårterminen 2023 och att alla ärenden hanterades men att vissa anmälningar inte längre var aktuella då läget för eleverna hade förändrats under tiden från att anmälan lämnats in. Lärare uppger att de elever som de anmält för särskilt stöd föregående läsår har utretts för särskilt stöd samt fått åtgärdsprogram utarbetade. Lärare och representanter i elevhälsan uppger att de elever som vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn hösten 2022 identifierats vara utåtagerande och som störde ordningen på skolan nu har utretts för särskilt stöd och erhåller särskilt stöd. Enligt lärare och representanter i elevhälsan har elevernas skolsituation förbättrats.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens uppföljning i oktober 2023 uppger lärare att de har lämnat in anmälningar om särskilt stöd och att dessa ska hanteras på kommande elevhälsoteammöte enligt rutin. Lärare uppger även att de håller på att upprätta anmälningar om särskilt stöd som de ska lämna in till elevhälsoteamet.

Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppger följande om skolans rutin avseende anmälan och utredning om särskilt stöd. Lärare gör en anmälan om särskilt stöd via en blankett till elevhälsoteamet där rektorn ingår. Läraren som gör en anmälan ska även göra en så kallad kartläggning om elevens skolsituation. Läraren kallas till elevhälsoteammöte för att muntligt berätta om elevens skolsituation. Några lärare uppger att specialläraren gör en utredning om särskilt stöd. Några lärare uppger att kartläggningen som läraren gör är utredningen om särskilt stöd och att specialläraren därefter involveras genom att göra en samlad bedömning om eleven utifrån vad som framkommer i lärarens kartläggning. Specialläraren uppger att hen är ansvarig för att göra en utredning om särskilt stöd och att en utredning om särskilt stöd startas efter att läraren har inkommit med en anmälan och kartläggning. Rektorn uppger att hen tillsammans med elevhälsoteamet beslutar om en utredning om särskilt stöd ska starta. Specialläraren och rektorn uppger att det finns behov av att förtydliga arbetsgången ytterligare, men att det trots det finns en fungerande rutin på skolan. Lärare uppger att det är tydligt hur de ska gå tillväga för att göra en anmälan om särskilt stöd. Lärare uppger även att en inkommen anmälan till elevhälsoteamet nu tas om hand och hanteras, till skillnad från hur det var föregående läsår vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn. Vidare uppger lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn att det nu sker rutinmässiga elevhälsoteammöten varannan vecka.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller

om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Av utredningen framgår att de elever som har anmälts för särskilt stöd har utretts för sådant stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger att alla elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det. Vidare uppger lärare och representanter i elevhälsan att elever som hade behov av studiehandledning på modersmålet men som inte fick det vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn hösten 2022 inte längre har behov av det.

Det framgår även av huvudmannens redovisning att de elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det. Det framgår att det vid tidpunkten för när redovisningen inkom till Skolinspektionen den 31 augusti 2023 fanns en elev som inte fick studiehandledning på modersmålet. Anledningen till det var att en studiehandledare i det aktuella språket saknades samt att rekrytering pågick. Lärare och rektorn uppger att rektorn anställde en studiehandledare på det aktuella språket i början av höstterminen 2023, men att eleven inte längre går kvar på skolan.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som syftar till att ge eleven möjlighet att nå de kunskaper som minst ska uppnås. Studiehandledning på modersmål kan ges som extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller som särskilt stöd (prop. 2017/18:194, s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. De elever som bedöms ha behov av studiehandledning på modersmålet får det. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av huvudmannens redovisning att flertalet åtgärder vidtagits på skolan för att åtgärda och förebygga trygghet och studiero efter att skolan följt upp detta samt gjort en analys av resultatet av uppföljningen. Det framgår att trygghet och studiero följts upp genom bland annat trygghetsenkäter som genomförs två gånger per termin, klass- och elevrådsmöten som skett fyra gånger under vårterminen 2023, arbetsplatsträff med rektor och personal, genomförd skydds rond med uppföljningar samt att tillförordnad rektor besökt och deltagit i verksamheten. Vidare framgår att tillförordnad rektor utifrån resultatet av uppföljningen gjort en analys och fattat beslut om åtgärder.

Huvudmannen uppger i redovisningen att skolan arbetat med att åtgärda problem kopplade till trygghet och studiero genom bland annat följande åtgärder. Problem med trygghet på skolgården har åtgärdats genom att begränsa området och därigenom är inte fotbollsplanen en del av skolgården längre. Årskurs 1 har bytt klassrum och återfinns nu på samma våningsplan som övriga klasser. Raster för elever i årskurs 1 och 2 har förskjutits för att minska konflikter vid in- och utpassering i kapprum. Schemat för rastvakter har reviderats vilket medfört bättre tillsyn i kapprum och i anslutning till raster. Resurspersoner har fått stöd av tillförordnade rektorn och tidigare specialläraren gällande bemötande. Regelbundna rektorsbesök har genomförts i årskurs 1. Det har skett ett byte av klasslärare i årskurs 2. Det har inrättats en särskild undervisningsgrupp med anpassad lärmiljö. Samtliga klassrum har även "NPF-säkrats" inför läsårsstart 23/24 i augusti 2023.

Lärare och representanter i elevhälsan uppger att tryggheten och studieron förbättrats sedan Skolinspektionens tillsyn hösten 2022 och ger exempel på flertalet åtgärder som vidtagits på skolan. Lärare, representanter i elevhälsan liksom rektorn uppger att inrättandet av den särskilda undervisningsgruppen haft positiv effekt på samtliga elevers upplevelse av trygghet och studiero och att det förbättrat många elevers skolsituation, såväl de som ingår i gruppen liksom övriga elever på skolan. Lärare och representanter i elevhälsan uppger även att andra åtgärder som vidtagits på skolan haft positiv effekt för tryggheten och studieron som exempelvis att fler lärare är ute på raster som rastvakter. Enligt representanter i elevhälsan har det bidragit till att det sker färre konflikter mellan elever på raster. Rektorn har även infört så kallade klasskonferenser där lärare och elevhälsoteamet ska delta för att diskutera respektive klass utifrån olika aspekter för att få en helhetsbild av hur klasserna fungerar och vilka behov som finns.

Rektorn uppger att utifrån vad som framkommer via klasskonferenserna kan rektorn styra skolans resurser mot de grupper där behoven är störst. Även lärare och representanter i elevhälsan uppger att införandet av klasskonferenser är en positiv förändring och att den första ska genomföras i oktober 2023.

Av huvudmannens redovisning framgår att antal anmälningar om kränkande behandling samt tillbud och olycksfall minskat under perioden februari 2023 till juni 2023 i jämförelse med perioden september 2022 till januari 2023. Det framgår även att trygghetsenkäterna visar förbättrade resultat i maj 2023 jämfört med i februari 2023. Huvudmannen har inkommit med dokumentation på resultatet som nämns ovan. Representanter i elevhälsan och rektorn uppger att planen mot kränkande behandling, skolans så kallade trygghetsplan, ska utvärderas i anslutning till höstlovet och då ska nya mål sättas upp som skolan ska arbeta med. Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger även att det finns ett välfungerande arbete med skolans ordningsregler där elever involveras i framtagandet av reglerna genom bland annat klass- och elevråd.

Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det sker rutinmässiga elevhälsoteammöten på skolan där rektorn, specialläraren, kuratorn och skolsköterskan deltar. Representanter i elevhälsan uppger att elevhälsans professioner är mer involverade och tillfrågas om exempelvis åtgärder till skillnad från tidigare. Lärare uppger att det finns ett bra och tydligt pedagogiskt ledarskap på skolan samt att det finns goda personella resurser. Exempelvis finns det flera resurspersoner på skolan utöver undervisande lärare där vissa är knutna till specifika klasser. En socialpedagog har även anställts på heltid vid läsårsstart 23/24. Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger att socialpedagogen arbetar med förebyggande insatser för både trygghet och studiero som bland annat att vara tillgänglig för elever ute på raster, att vara med på lektioner utifrån behov för att stötta elever, att ha samtal med elever om en konflikt uppstått, att arbeta relationsbyggande samt genomföra övningar och lekar inom området samtycke och känslor.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras.

Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Av utredningen framgår att huvudmannen har vidtagit flertalet åtgärder för att komma tillrätta med de hinder som fanns på skolan för elever att uppleva trygghet och studiero. Samstämmiga uppgifter från personalen på skolan visar på att det skett både förändring och förbättring. Vidare visar utredningen att skolan på olika sätt följer upp elevernas upplevelse av trygghet och studiero, resultatet analyseras och åtgärder vidtas för att undanröja hinder för elever att uppleva trygghet och studiero. Skolinspektionen förutsätter att både skolan och huvudmannen fortsätter arbetet så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Stina Linder.

Utredare Julia Wuotila har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även utredarna Jasmine Johansson samt Emmy Holmlund medverkat.